

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorile nerascote nu se pri-
mesou. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de anucluri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Lecurate mai primoscu în Viena
Budolfi Moss, Haasenstem & Vogler
(Gtto Moss), Benrich Schalek, Alos
Harald, M. Duka, A. Opelek, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mosa, Schtein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Zsche; în Ham-
burg: A. Stener.

Prețul inserțiilor: o seriă
garzonă pe o colônă 6 cr.
și 80 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarifa și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seriă 10 cr. v. a. sôn 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIII.

„Gazeta“ este în fiecare zi
ABONAMENTE PENTRU ANUL ÎN ÎNCĂLZIRE:
P. unu an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
PENTRU ROMÂNIA ȘI STRĂINĂTATE:
Pe unu an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la tôte oficiile
postale din ținru și din afară
și la dd. colectorii.
ABONAMENTUL PENTRU BRAȘOVU:
la administrațiune, piața mare
Nr. 22, etagiul I.; pe unu an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu duatul în
casă: Pe unu an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Unu esemplăru 5 cr. v. a. sôn
15 bani.
Atâtă abonamentele câtă și
inserțiunile sântă a se plăti
înainte.

Nr. 41.

Brașov, Mercuri 21 Februarie (5 Martie)

1890.

Scrisori din ținutul Năsăudului.

I.

Domnule Redactor! Nu ti-am scris de mult, fiind-că n'am putut să-ți scriu ceva îmbucurător, ér de vești rele știu că ești îngrozit și-ți voru fi pline urechile. Decă totuși îți scriu, o facă ca să-mi împlinescu datoria și ca să-mi mai trecă de supărare.

Tôtă lumea pe aici e deprimată și opărită, nu știu cum, pare că e saturată de trăit, pare că e în ajunul unui viitor primejdios, pare că se teme de ziua de mâne.

„Influența“ cu argații ei,— mai cu sémă aprinderea de plumăni— care își ia jertfe; lipsa grozavă de nutreț pentru vite, cari se stingă de fôme; pagubele suferite prin bólele de vite; pururea nesaturatul gâtlej al creditorilor și al domnilor; executorii... berechet... iacă tabloul! De aici cășlegi sarbede, nunți puține, lume amărită, care nu știe ce-i va aduce ziua de mâne, și căud se va întorce binele.

Ne cuprinde sêrăcia de pe tôte laturile și avem mare causă să fim îngrijați mai cu sémă noi, cari am trăit și zile bune, cari am avut totdeuna cu ce sătura poftele celor mai mari, dér ne rămănea și pe séma copiilor, căroră însă de aici încolo le vom lăsa în moștenire numai datoriile.

Și muncim, muncim din greu. Să nu gândesci D-le Redactor, că suntem leneși și prădători. Din contră. Avem în stăpânire un pământ muntos, deluros, mai mult secă decât roditor, dér nu cruțăm nimica pentru a sili pământul să dea tot ce pôte; nu lăsăm nimica nefolosit; urcăm tôte cóstele, săpăm tôte rîpele, scobim tôte unghiurile; unde putem dăm cu plugul; unde nu vrea plugul dăm cu

sapa și cu hârletul; unde nu prindă acestea, dăm cu cósă; unde nu vrea nici cósă, mănăm vitele să pască. Tôte facă încă în mod puțin rațional, dér se fac, se facă mereu înainte și așa prost cum merge, această parte de țără a dus-o până acolo, că în anii ce's ceva mai bun, nu numai nu cumpără și nu împortă bucate, dér are de vëndut, espörtă mai cu sémă ovésu în cantități destul de mari.

Cu totul altmintrelea sta lucrul pe la anii 1850—1860. Pe atunci câtă e de lungă valea Someșului, dela Năsăud până colo susă cătră comuna Șanțu nu era sémănată și cultivată cucuruz, decâtă ici-colea, cum se dice de dor, și din ținutul acesta se ducea pe piețele Bucovinei cel puțin 3—400,000 fl. v. a. pentru totă atâtea merțe de păpușoi. Astăzi este tocmai întorsă lucrul și acesta e progres, care vine de acolo, că ómenii s'au pusă a gnoi din greu pământurile, a-le curăți și a-le lucra mai bine. Totă cam de atunci au început a-și schimba caréle cele grele de lemn în caré ferecate, ușore; și-au schimbat rassa moldovenescă de vite mărunte cu rassa de vite mari; și-au îmbunătățit rassa de cai, de porci etc.; astăzi au început a introduce plugurile ușore de fer, și ici-colea și mașini.

Și cu totă progresul acesta se nasce acuma întrebarea: cum de ne cuprinde sêrăcia? Pentru că trebuințele s'au înmulțit în mod spăimântătră, și apoi și din causă, că totă ce avem noi de întrecut vindem ieftin; căpătăm puțin și dăm mult. Cu câți-va ani înainte de acesta vindeam scump și eram puțin datori. Acastă diferință, această stare întorsă ne incurcă foarte urit din di în di, căci decă nu ajunge, trebuie să iai împrumut și decă apuci odată a-ți

băga capul în datorii, apoi sêrăcia e gata; cametele sântă adause la cheltueele anuale și în loc să muncesci pe séma casei, trebuie să lucră pe séma altora, echilibrul e smintit și pace!

Și decă am luat vorba despre datorii, mă întor, când mă gândescă câtă apasă ele pe gâtul poporului, că doră după capul lui zacă atâtea sute de mii de florini, câte facă rotațiune pe la băncile și societățile nostre de bani.

Consimț și eu cu aceia cari laudă aceste societăți, ca pe unele, cari au scos poporul din ghiarele cămătarilor, căci acestă merită îl au în adevăr, dér nu știu cum, pare că s'au supărat pe ele, încâtă adevă dând bani cu ușurință, au dată poporului prea multă ocaziune a se încărca de datorii și în cele din urmă și ele cu doba sânt nevoite să sfêrșescă, căci mulți n'au știut folosi cu dobândă banii luați împrumut și nu știu, sêu nu pot plăti, cum și când trebuie. Ar trebui un fel de școlă, în care omul nepriceput să învețe a împrumuta, dér și a plăti.

La câtă se urcă datoriile de cari e vorba, nu s'au harnic să spună, dér nici nu e de lipsă, doră numai ca să se sparie cineva, Atăta pot spune, că 90% dintre locuitorii de pe aici portă acestă jug după cap. Mai pot spune, și aceea, că de vr'o 10 ani încóce s'au încărcat de datorii și comunele, ca corpur morale. Puține comune vei găsi prin ținutul acesta, cari se nu fiă datore dela 3—5—10—15.000 fl. v. a. și acesta s'au întemplat mai cu sémă dela venirea lui Banffy în acestă comitat.

DIN AFARĂ.

Demisia lui Bismarck.

Scirea dată de o telegramă din Hamburg, că principele Bismarck are să de-

misioneze din postul de cancelar al imperiului, este combătută de „National Zeitung“, care dice, că a putut să fiă vorba despre retragerea lui Bismarck dela postul de cancelar, dér că lucrul acesta s'a amănat, ba chiar s'a luat dela ordinea zilei în urma convorbirilor dintre împăratul Vilhelm și Bismarck. „National Zeitung“ mai susține, că retragerea cancelarului, chiar și decă s'ar fi întemplat n'ar fi stat în legătură cu rezultatul alegerilor.

Crisa ministerială din Francia.

O telegramă de erf ne-a anunțat demisia ministrului de interne francesu, Constans.

Diarele franceze spun, că cauza demisiei lui Constans ar fi unele neînțelegeri între el și Tirard cu ocazia ultimului consiliu ministerial, în urma, căroră Constans a declarată președintelui republicei, Carnot, care era de față, că și dă demisia dela postul sêu. După aceste Constans a părăsit numai decâtă sala consiliului. Ministri apoi s'au retras în camera ministrului-președinte, unde au convorbit multă timp asupra situațiunei. După cum se dice, Tirard își pune tótă silința ca să înlocuiescu pe Constans cu Loubet sêu cu Ribot.

„N. fr. Presse“ asigură, că Constans pe lângă tôte staruințele amicilor sêi nu este aplicat a-și retrage demisia. Causa mai de aprópe, dice numita fôia, a retragerii ministrului de interne francesu, este afacerea participărei Franciei la conferința internațională din Berlin. Constans se fi dîșu, că protestă în contra participărei. La această ministrul-președinte i-a răspuns cu vehemență, înfierând declarațiunea lui Constans, ca nepatriotică. — Constans i-a răspuns totă în acelaș ton, la care Tirard replică: „Nu e acesta primul casu, că d-ta te porți astfel. Știu că la indemnul D-tale am fost atacat în foi.“ Constans declarând cuvintele lui Tirard de neadeverate, adause că își dă demisia și părăsi sala consiliului. Se susține, că Constans demult căuta prilej pentru dimisia, și că în urma acesta actua-

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

Brocinerii.

Unu afiș împărțit în zilele trecute prin oraș ne anunță, că trupa germană de teatru, care jôcă acuma în Brașov, va reprezenta în stagiunea acesta pe scena teatrului de aci „Nunta din Valeni“, ai cărei autori sântă evreii Ganghofer și Marcus Brociner.

Cetitorii „Gazetei Transilvaniei“ au cunoscință despre cuprinsul acestei piese dintr'o dare de sémă, ce am făcut-o în foiletonul fôiei nostre într'unul din numerii din Decemvre, anul trecut. Deodată cu această dare de sémă, am resumat și recenziunile foilor din Viena, făcute cu ocaziunea primei reprezentațiuni a acestei piese pe scena unui teatru din capitala monarchiei nostre. România era descrisă, precum o infățisaseră și cei doi Evrei, ca o țără cu stări asiatice, cu societatea coruptă în gradul cel mai mare, nefăcândă excepțiune nici cei mai înalți funcționari ai statului, cum sântă miniștri.

În camera României unu deputat a anunțat în această privință o interpe-

lare ministrului de esterne, ér cei doi Evrei s'au grăbit să protesteze telegrafic la Bucuresci în contra afirmării, că opera lor ară avé tendințe antiromănesci.

În fața recenziunei foilor vieneze, ori-căru om cinstit trebuie să i stea mintea în loc, vëndendă atăta cutezanță din partea evreilor Ganghofer și Brociner, de a voi cu ori-ce chip să trecă de nevinovați, ba pôte chiar de amici ai Românilor.

E probabil, că în zilele acestea deputatul amintit își va desvolta interpelarea sa și va răspunde și ministrul de esterne. Unu lucru însă se nu lă uita d-lă interpelator: să aibă la îndemână numerile din diarele vieneze, în care au apărut recenziunile, cele mai zdrobitoare dovede în contra celor doi evrei „protestanți“; se nu se mulțămescă numai cu cele ce le-au împărțit despre acele recenziuni diarele române de dincóce. Și étă de ce:

Evreii din vorbă au prezentată piesa lor, precum am cetit în diarele din România, direcțiunei teatrelor române, ca să o examineze și să o primescă a fi jucată pe scena teatrului național din Bucuresci.

În urma indignățiunei ce s'a ridicat în tôte inimile romănesci în contra autorilor piesei „Nunta din Valeni“; în urma interpelării anunțate în camera română: evreii s'au pusă repede pe lucru și au modificat piesa. Numai așa se pôte esplica cutezanța celor doi evrei de a prezenta piesa lor direcțiunei teatrelor din Bucuresci.

Acastă credință ni-o întărescu și o dare de sémă apărută în „Luminătorul“ despre „Nunta din Valeni“, care s'a jucat în zilele trecute în Timișóra. Nu putem ști, decă aci în Brașov se va juca în cuprinsul și forma ei originală, ori modificată. Vom vedé.

Fiind vorba de Marcus Brociner, unul din autori piesei, făcute după romanul „Ionelul Fortunat“ totă al acestui evreu, credem a fi cu cale să ne ocupăm puținel și de acestă tristă „patriot român.“

Marcus Brociner este evreu născut în Bucuresci. E văr cu Șăineanu alias Schönmann, profesor la gimnaziul Lazar și suplinitor la catedra de filologie comparată dela facultatea de litere și filosofie din Bucuresci.

Unu frate al lui jupănu Marcus Brociner e secretar al cabinetului M. Sale Regelui României, prin urmare ocupă una din cele mai înalte funcțiuni în țără, pe care Marcus o defăimăză atâtă de multă.

Până în primăvera anului trecut Marcus era redactor la „Bukarester Tgblatt“, unu diaru care nu numai odată și-a bătut joc de Români și în care acelaș Marcus a atacat într'unu mod nerușinat pe renumitul scriitor german Bergner, pentru-că acesta în cartea sa „Rumänien“ a descris cu date esacte, turpitudinile elementului evreesc din România.

Totă în primăvera anului trecut Marcus Brociner a fost chemat de „Alianța Israelită“ la Viena, unde ocupă locul de prim-redactor la diarul „Neues Wiener Tageblatt.“

Acestă evreu, care în „Soția popii“ și-a bătut joc în modul cel mai ticălos și de clerul din România, precum am arătat în acelaș număr din Decemvre a. tr. al „Gazetei“, se bucura de o mare trecere chiar în înaltele cercuri liberare din Bucuresci! Nu

lul ministeru nu s'ar pute multu sus-
ținea.

Recunoșterea principelui bulgar.

O telegramă din Berlin susține, că guvernul bulgar a încunoscintat pe toate puterile, cumcă a făcut pași la Portă pentru recunoșterea prințului Ferdinand. După scirile sosite din streinătate, totu de Berlin, se dice că puterile nu, fiind de potrivite pentru acum pașii întreprinși de guvernul bulgar.

SCRILE ŢILEI.

P. S. Lor Episcopul Aradului, Ionu Meșianu și Episcopul Caransebeșului, Necula Popea, au plecat la Pesta, ca să ia parte la ședințele comitetului administrativ al fundației Gojdu.

Demisionarea d-lui Tisza. Din Viena se scrie cătră „Allg. Ztg“ din München, că scirea despre demisionarea d-lui Tisza e adevărată. Ministru-președinte unguresc va demisiona după sesiunea delegațiilor și succesorul său va fi ministrul comun de finanțe și alu Bosniei, d-lu Kallay. D-lu Tisza, în contra căruia specialu e îndreptat totu ura opoziției, e silitu să demisioneze, pentru liniștea dinăuntru.

Unu procesu importantu. Cetim în „Timpu“ din București: La 21 Februarie are să se judece în București unu procesu de o mare importantă. Nisce Albanezi, nepoți și strănepoți ai defunctului Evangheli Zappa, au intentat procesu în contra nepotului aceluia, Constantin Zappa, moștenitorul colosalei averi și actualu mare proprietaru din Ialomița, cerend sfărîmarea testamentului în favoarea lor. În cestiunea acăsta se interesează atătu guvernul român câtu și celu grec, pentru că prin acelu testamentu, Academia Română primesce anual unu legatu de 12,000 franci pentru imprimarea unui dicționar român, și care sumă în casu de sfărîmare a testamentului, ar înceta să se dea Academiei, și va fi chiar în pericolu de a se cere totala sumă vărsată dela mărtea lui Evangheli Zappa și până aci cu dobândi și altele, ceea ce ar ridica suma la peste unu milionu. Pe de altă parte testamentulu acela constituie, după mărtea lui Constantin Zappa, de moștenitoru absolutu pe regatul Greciei. Din procesulu acesta, Albanezii s'ar folosi de celu puțin 25,000,000 franci. „Galații“ anunță, că guvernul grecu, vestitu de acestu pericolu, a și însărcinat pe d-lu Xenos, jurisconsultu eminentu, care va sosi la București, pentru conducerea procesului în contra Albanezilor.

Colonisatorii înșelători. „Délm. K.“ în Nr. 34 scrie: Vice-comitele comitatului Timișu țilele trecute atrase atențiunea protopretorilor cercual și a primăriilor comunale asupra unui înșelătoru, care sub pretextu, că va esopera colonizarea poporului de rând pe teritorulu „pădurii de vênat“ de lângă Timișoara, storcea sume mai mari sêu mai micu dela popor. Acum primim încunoscintare despre manoperele unui altu înșelătoru. Acesta își bate capulu cu lucruri mari. Elu a înșelat 13 comune din cerculu Răcașului și alu Buziașului, storcend de pe bietulu popor sêracu și credulu sume nomâni, cu acea amăgire, că numai pe Români gr. cat. îi va coloniza. Numele paserii bune e *Partenie Golasie* din Ictar, carele în Chișeteu și-a datu de capu. căci l'au prins și acum îl voru coloniza la rēcôre pe marele colonisatoru. — Ar fi bine, decă primăriile comunale ar fi cu convenita atențiune și ar urmări pe astfelu de înșelători, după cum vicecomitele a ordonat, ca apoi de timpuriu să'i prință și să'i dețină.

A doua prelegere publică la seminariulu diecesanu din Aradu se va ține în 8 Martie n. Va vorbi d-lu profesor Teodoru Ciontea despre „expansiunea aerului atmosfericu“.

Favoruri de timbru de diare. Ministrulu de comerț a publicat următorea ordinațiune: Pentru a se lăți câtu se pôte mai multu produsele indigene de presă, articulu industrial ș. a., estindu favorurile de timbru de diare asupra anunțurilor, ce se împartu gratuitu fără prenumerațiune, cea mai mare parte edate de librari, de industriași, de comercianți, de fabricanți ș. a. ori numai pentru afacerea lor, ori pentru grupuri întregi de afaceri: a) decă aceste tipărituri apar în intervale regulate pe teritoriul coronei ungare ori în Austria, d'er se trimitu prin poște fiă înăuntru, fiă înafară, și b) decă prin arătarea redactorulu responsabilu pe fiecare esemplaru pōrtă caracterulu unei foi periodice. Dispozițiunea privitoru la obținerea încuviințării d'a se timbra și d'a se franca cu timbru de diare are valore și pentru acăsta speciă de produse ale preseii.

Furnisare pentru armata bulgară. Camera de comerț și de industriă din Brașovu a fostu oficialu încunoscintat de consulatul c. r. din Sofia, că în currendu se va publica de cătră ministerul bulgaru de războiu licitațiune pentru următorele articole de echipamentu necesare armatei bulgare: 360,000 metri pânză de inu pentru cămăși, 500,000 metri pânză de inu pentru căptușală,

80,000 metri de pânză pentru basmale, 28,000 metri de pânză flamandă, 20,000 metri de postavu verde închis, 80,000 metri de postavu suru pentru mantale, 15,000 pături pentru soldați, posturi mai micu de postavuri colorate, pe de căpută și țalpi pentru 52,000 de părech de cisme, 69,000 de părech de jumătăți de țalpi, 4000 de părech de cisme pentru cavaleriă. Pertractările cu oferte se voru ține la finele lui Martie ori la inceputulu lui Aprilie a. c. Amărunte se voru publica la timpul sêu.

Deschiderea de cariere de pētră au să fiă, conformu unei ordinațiuni a ministrului de comerț, încuviințate de autoritatea industrială. Pentru deschidere, exploatare și transformare suntu dătătoare de măsură dispozițiunile §§ 27—39 din legea industrială. Gropile de pētrișu nu suntu supuse acestor dispozițiuni.

Scăldatul soldaților. Ministrulu de războiu dispune într'unu emisu ca, pentru întreținerea unei stări sanitare favorabile, fiecare soldatu să facă bai, și anume în sezonulu mai rece, între împrejurări normale, fiă-care soldatu să se scalde odată. Serviciulu necesaru pentru încăldirea apei și a camerelor de scăldatu se va da dela trupe din taxele concretele de serviciu. și în casu de nevoi se va încuviința unu ajutoru în bani.

Deputatu sinodalu eparchialu se va alege la 11 Martie v. în cerculu electoralu alu Boceșei-Montane în locul d-lui Ioanu Nemoianu, demisionatu.

Corpurile legiuitoru române s'au prelungitu până la 15 (27) Martie.

S'a hirotonitu de preotu capelanulu din Moceriuș, d-lu Dionisie Goanță.

Rectificare. Ni-se scrie din Beiuș: Simțulu de echitate mă îndemnă, ca privitoru la referada despre „balulu casinei române“ din locu, publicat în nr. 32 a. c. alu prețuitei „Gaz. Trans.“, să Vê rog cu totu respectulu a publica în nru lu procesimă alu prețuitei „Gazete“, ca completecare la corespondința sus menționată, numele următorelor dame: D-na Elena Crișan, d-na Tamásfalvi Thury și d-ra Bertă Popu (Petrôsa), ale căroru stim. nume le-am omis din erore, pentru care și apelezu la indulgița și marinositatea domnialor, dorind a mi-se considera acăsta erore dreptu erore de condeiu, sperand a fi satisfăcutu prin acăsta și opiniunei publice locale. — *Spectator*.

Din dieta ungară.

În ședința dela 28 Februaru n. vorbi ministrulu *Wekerle* într'unu modu, după cum spunu foile din Pesta, *de mare însemnătate politică*. Ministrulu de finanțe n'a atinsu programulu și trecutul cabinetului reconstruit decatu numai c'o mică frasă. Elu a făcutu câte-va declarații corecte și potrivite, care-și opoziția le-a primitu de bune și de caru însuși Apponyi a amintitu cu respectu în discursulu sêu. Vorbirea ministrulu, *Wekerle*, se dice, că ar fi fostu cea mai însemnată și mai obiectivă din toate vorbirile din cele cinc țile, în caru s'a discutatu asupra primirei proiectului de bugetu.

După *Wekerle* a vorbitu *Apponyi* timpu de aprôpe 2 1/2 ore; leadorulu opoziției moderate a dîșu între altele, că decă opoziția ar combate din ură personală pe ministrulu președinte, atunci n'ar pretinde ca să-și părăsesc loculu, pentru-că, ca omu, nimenea n'a avutu o poziția mai chinuită în acestu postu decatu actualulu ministru-președinte. Declarația acăsta a lui Apponyi a avutu mare efectu asupra taberilor opoziționale, caru au eruptu în aplause frenetice. După Apponyi a vorbitu br. *Ivor Kaas*, aprôpe 1 1/2 ore accentand mai alesu corupțiunea introdusă de Tisza pe toate terenule și documentand în ce mare măsură s'a introdus acăsta corupțiune în pressă. Cătră sfârșitul ședinței vorbi opoziționalulu *Fenyvessy*, oare își introduce vorbirea cu marea perdere ce-a suferit o „națiunea“ și tronulu prin mărtea lui *Andrássy*. Și acum, decă facu o revistă peste acăsta strălucit camera dîșe., peste parlamentulu patriei mele, dêu că vedu ici-colo rătăcit cu unu arbore sdrăvnutu din acea pēdure dêsă, care a apăratu o întrubă viață casulia, constituia, de toate turburările, a apărato de esun-darea vicleanului Tisza. (Iaritate în stânga.) De atunci a trecut multu timpu. În acea căsioră s'a încuibatu unu chiriășu nou, care a vrutu s'o aprindă...

D'er cum stăm astăzi? Cine este acelu bărbatu, care apără astăzi basa dreptului publicu și care trebuie s'o apere nu față cu vecinii noștri, cari declară pe față sinceru și leal, că cu mijloce legale voesc să schimbe basa dreptului publicu, nu față de aceia, cari dîc, că și ei mai bucuroși apără cu noi dimpreună basa dreptului publicu, decatu ca să concedă a se știrbi; ci față cu acei inimici ascunși, cari nu cu mijloce legale, ci cu mijloce ascunse voru voi să sgdue mai târziu pe actuala basă a dreptului publicu și care se rașimă corona regelui și constituția noastră legală! Cine este acela? Conducătorulu majorității, conducătorulu națiunei! D'er cine este

scimă de ce trecere se va fi bucurend acum.

Brocinerii caluminatori în „Nunta din Valeni“ și în „Soția popii“, Steinerii defăimători în „Mayers Lexikon“, von Bergii hulitori în „Die ōst. ung. Monarchie“, înainte cărua Românulu e trândăv, viclenu, lașu, insidiosu, crudelu, fără cultură, bețiv etc. sciu fôrte bine, că decă cele mai multe diare române din capitala României, la care colaborează aci conaționali de-ai lor, trecu aprôpe de totu cu vederea defăimările și calumniile acelora la adresa poporului român, presa română de dincôce din contră le urmăresce toți pașii și le controlază toate mișcărilor și lucrările.

Puté s'ar deci răbda viperile să nu musce și'n carnea Românilor de dincôce? Schlesingerii dela „Rumänischer Lloyd“ din București, admiratorii lui Brociner și ai tuturor celor cari potu arunca cu noroiu în poporul român, partizanii despotismului unguresc și ai kulturegyletiștilor, caută cu limba scôsă ocaziunile, în cari să pôtă defăima și pe Români de dincôce.

Între altele, vorbindu în Nr. 911 de

la 23 Ianuarie n. alu fôiei „Rumänischer Lloyd“ despre contrabanda ce se preține că se face la Predelu, Schlesingerii se năpustesc asupra Românilor de dincôce, găsind cu cale a defăima în același timp și pe dorobanțulu român, dîcend:

„Și cine suntu contrabandiștii, cari pricinuesc statulu român aceste rane adenci și nevindecabile? Suntu numai Români de dincolo de Carpați, căci Români noștri suntu pré nătărăi, pré naivi, Germanulu pré onest, Ungurul pré mândru — d'er Români de dincolo au toate însușirile prețioșe, cari îi facu capabilu de a fi contrabandiști: *obrăsniciă, vicleniă* unită cu *conștință elastică și lipsa ori-cărei scântei de patriotismu*. Și pentru acăsta prudentulu nostru guvern și înțeleptulu nostru parlamentu se grăbesc a le da în corpore viitoriloru mântuitor ai statului dreptulu de cetățeni — pagubă — ar trebui să-le aterne, fiă-căruia din acești eroi, și Steaua României... Cei căți-va Curcoani, cari își părăsesc supărăți, fără voia, căminulu lor, cu o jumătate de traistă de porumb (cucuruz) în spate, cu piciorule încălțate cu nisce opinci ticăloșe, înotand prin zăpadă

mare, nu potu fi considerați nici pe de parte ca pază de graniță. Aceștia trăsesc celu multu în speranța, că voru căpeta dela conaționali lor de dincolo câte unu *bașcișu* bunu, pentru ca să-și întăresc stomaculu lor istovitu, — ori în frica, că voru căpeta câte-o sfântă de bătaia dela frații lor de dincolo și vor fi aruncați în zăpada cea adencă.“

Așadere Germanulu e onest, elu nu face contrabandă; Ungurul e pré mândru pentru a face așa ceva; Români de dincôce au toate însușirile mișelilor! Er dorobanții români? Nisce soldați prăpădiți, sdrănoși, morți de fôme, coruptibili, fricoși, soldați cu cari nu potu prinde pe nisce contrabandiști, d'er încă pe unu banditu ca Lecinski, cum se defăimau dorobanții într'unu altu număr alu aceleiași foi.

Evreii? Despre ei nu ni-se spune cum sunt. De bună sêmă, că suntu cei mai „de omenia“ și cei mai „patrioți“, dovadă Brocinerii, Schlesingerii și alții, și cu toate astea guvernulu român e atăt de „imprudentu“, senatulu atăt de „neînțeleptu“, încatu încetățenescu pe „pécătoșii“ de Români de dincôce cu grămada, în locu să încetățenescu pe „cin-

știții“ perciuțați de prin Rusia și de prin Galiția.

Nu scim, decă d-lu deputatu *Christu-Negoescu* are ambițiunea d'a se ridica „dintr'unu nimica întunecat alu unei umbre de deputatu în înălțimile luminoșe ale unui politicu cum nu s'a mai pomenitu“, precum cu rēutate insinue „Rumänischer Lloyd“ Nr. 896 dela 31 Decemvre 1889; scim însu, că numai iubirea de neamulu sêu românesc și de patria sa l'a pututu îndemna să-și ridice vocea în cameră în contra mărșăviilor acelora, cari defăimă poporul și țera, în care s'au născutu și au crescutu, ori în care au pus carne și grăsime pe oșele lor țerte de prin alte părți în țera românescă.

Înceiămă repetind cavintele, cu cari am sfârșitu darea de sêmă despre „Nunta din Valeni“ și „Soția popii“ în foiletonulu din Nr. 273, 8 (20) Decemvre, alu „Gazetei Transilvaniei“.

„...Bărbații de stat ai României, reprezentanții poporului și peste totu Români să fiă cu băgare de sêmă, când dau streiniloru scutul și adăpostu, și le pun în mână cuțitul și pânea românescă.“

astăzi conducătorul majorității și al națiunii? Dora ministrul — președinte este acela, care poate să apere ați pactul (dualistic)? Orb și cel ce nu vede, surd și cel ce nu aude și nu știe, că tocmai de natura pactului și a ființei dualismului e legată o cestiune foarte gingașă, atât pentru monarhia cât și pentru corună, gingașă pentru patriă, pentru parlament, pentru dualism și pentru raporturile esteriore. Său dora pe actualul ministru-președinte îl țineți capabil, de a pute deslega această cestiune gingașă, în această cameră, ușor și neted? Din contră, nu știi să-ți explici cum se face, că un bărbat așa de „corect” așa de „curat”, cu atâta „capacitate”, ca actualul ministru-președinte, cum a putut degrada așa de tare cinstea parlamentului!... Cu ocazia dezbaterii § 14, în care vorbă a ministrului-președinte v-ați putut încrede?... Totu așa cu ocazia dezbaterii asupra § 25... Să mergem mai departe, la legea incolatului. De patru ori și-a dat cuvântul într-o lună în aceeași afacere. Schimbări peste schimbări în vorbe... Vă rog să spunem-mi, în care vorbă a ministrului-președinte vă încredeți? Fenyvessy apoi laudă pe Wekerle, Teleky, Szilagyi și Csaky și la întrebare, că cine ar fi viitorul ministru-președinte, dăse, că răspunsul e ușor... Ori și cine, numai să ne putem încrede în vorbele lui! Opoziția, în conștiința nobilei sale lupte, a credinței neînfrante și a alipirei nedeslitate față cu tronul declară: că decât ministrul-președinte caută un răsvăritor, să nu-l caute în partea unde nici odată nu s'a dejuat coruna față cu națiunea, unde nici odată nu s'au ascuns răsvăritorii după corună, ci să-l caute tocmai în scaunul ministrului-președinte; pentru aceea cei, cari voiesc să nu ședă el mult acolo, să nu primescă bugetul.

A mai vorbit Busbach luându în apărare pe Tisza.

În ședința dela 1 Martie, după ce au mai vorbit câți-va dintre deputații guvernamentali și opoziționali, ministrul Wekerle în afacerea despăgubirii regaliilor și Hegedus, cu altă cârni discurs s'a încheiat dezbaterile generale, proiectul s'a primit cu majoritate de voturi.

Asociațiunea meseriașilor din Brașov.

Asociațiunea pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași din Brașov și-a ținut Dumineca trecută adunarea generală conform programului publicat în acest diar. La orele 3 d. a. președintele d-lui Bartolomeu Baiulescu, deschide adunarea prin o cuvântare acomodată, arătându totu odată, că d-sa obosit de muncă și de bătrânețe, după ce 20 de ani a servit cu totă abnegațiunea pentru promovarea acestei Asociațiuni, este silit să se retrage dela conducerea mai departe a societății.

Se cetesce apoi raportul comitetului, care conține date interesante despre măestrii, sodali și învățăcelii români aplicați aci la meserii. Se cetesce apoi raportul cassei.

Comisiunea cenzurătoare, aleasă din adunarea generală a anului trecut în persoanele d-lor L. Lengeru și Petrasche M. Zănescu, împărtășește, că a revăditu toate socotelile cassei, a revăditu efectele fondurilor și aflându-le în regulă, propune a se da comitetului și funcționarilor de cassă absolutor, ceea-ce se și primește.

Se resolvă apoi celelalte puncte din program.

Demisiunea meritului președinte, care a fost sufletul Asociațiunii până în prezent, se ia cu părere de rău la cunoștință, numindu-se totu odată, în semn de recunoștință, președinte onorar al Asociațiunii.

Se aduce cu părere de rău la cunoștință, că foia „Meseriașul Român” a încetat d'a apăre din lipsa de abonenți, prin urmare redactorul ei a abdisu dela ajutorul de 250 fl., care-l trăgea din fundațiunea Mihail și Elisa Stroescu.

În privința foiei s'au escat în sîmul comitetului două păreri, una a majorității propusă de d-lui N. P. Petrescu a doua a minorității susținută de d-lui

parochiu V. Sfetea. Majoritatea află de lipsă existența foiei în sensul literelor fundaționale propune a se ține totu fondul în evidență separată până se va pute da și distribui diarul eventual și gratuit.

La dezbaterile asupra cestiunii edării foii pentru meseriași, au luat cuvântul d-nii Lengeru, Bărsăneș și Petrescu, la a căroră recomandare adunarea generală a primit propunerea majorității Comitetului, adevă de a ține în evidență și administrați separată fondul pentru subvenționarea unei foi menite pentru promovarea intereselor meseriașilor români. Procentele se se pună la dispoziția Comitetului ca să le pôtă da unei persoane, care edă o foie corespunzătoare spre scopul acesta, eventual să se capitalizeze până se va pute da și distribui foia chiar gratuit pentru meseriași.

Ne pare bine de acestă concludă care în viitorul cel mai de aproape, asigură pentru meseriașii români o foie indispensabilă în totă privința.

S'a mai decis, la propunerea d-lui prof. Bărsăneș, ca să se facă apelă către autorii români pentru a trimite pe seama bibliotecii meseriașilor câte un esemplar din opurile publicate de d-lor.

Ar fi de dorit, ca publicul român, în genere, să sprijinească și materialmente această reuniune care, sub neobositul ei președinte emerit, Bartolomeu Baiulescu, a produs atâtea rōde binefăcătoare pentru Români din monarhia noastră.

Etă raportul comitetului:

Onorată adunare generală!

Comitetul, însărcinat cu conducerea afacerilor „Asociațiunii pentru sprijinirea învățăcelilor și sodalilor români meseriași din Brașov”, are onore a vă așterne următorul raport despre activitatea sa dezvoltată în decursul an. 1889 pentru îndeplinirea mandatelor, ce i au fost impuse atât prin statute, cât și prin deosebitile hotărâri ale onoratei adunări generale din anul trecut.

1. Comitetul a ținut, în decursul anului 1889, 14 ședințe, în cari a pertractat 128 de cestiuni relative la scopurile, a căroră atingere o are în vedere Asociațiunea noastră. Una dintre cele mai principale cestiuni, cu care a avut comitetul d-vostră a se ocupa mai mult și în decursul anului expirat, a fost cestiunea: aședării de învățăceli pe la diverse meserii; îngrijirea ca acești învățăceli să capete și instrucțiunea necesară într-o școlă de meserii din loc; providerea celor mai săraci cu vestimintele necesare, precum și ajutorarea lor în casuri de bolă. Pentru a vă espune mai în detaliu aceste cestiuni, avem onore a vă raporta, că:

2. S'au aședat la diverse meserii în decursul anului 1889 74 de copii de Români la 17 diferite meserii, și anume: la cismăria 10, la papucăria 12, la lemăria 9, la zidăria 5, la măsurăria 5, la tipografia 2, la lăcătăria 5, la cojocăria 2, la croitoria 2, la făuriă 4, la compactoria 4, la strimfăria 2, la rotăria 4, la măcelăria 4, la covrigăria 1, la zugravă 2, la pălărieră 1. Comitetul s'a îngrijit, ca toți învățăcelii aședat la meserii, sub auspiciile lui, după putința să urmeze cursurile de seara la școlă de meserii din loc. Astfel dintre acești învățăceli au fost înscriși în decursul anului școlar 1888—9 la școlă de meserii a orașului Brașov — precum constată Direcțiunea acestei școli — 127 de învățăceli, 67 la școlă de meserii a statului 22. Ceilalți, fiind aședat târziu după începerea anului școlar, n'au putut fi înscriși în nici o școlă. Pentru învățăcelii, cari au cercetat școlă în decursul anului 1888—9, a trebuit să plătescă Comitetul — precum constată conturile cassei — ca taxă de școlă însemnata sumă de 206 fl. Religia a predat o președinte. În an. școlar 1889—90 s'au înscriș la școlă de meserii a comunei cu autorisarea Comitetului 118 învățăceli, 67 la școlă de meserii a statului 60.

3. Partea cea mai mare a învățăcelilor meseriași, fiind de tot săraci, Comitetul a trebuit pe o parte mare să-i provedă și cu vestiminte. Acestă s'a întâmplat atât în decursul anului, cât și cu deosebire în presăra s-lor sărbători ale Crăciunului, când s'au împărtășit cu părți de vestiminte 67 de învățăceli, dintre aceia, cari n'au stipendii și au produs carte de săraci. De sine înțelege, că numărul celor, cari au cerut vestiminte, a fost cu mult mai mare. Pentru vestimintele împărțite s'a cheltuit — precum constată conturile cassei — suma de 24 florini 53 cr. Pentru spitală a trebuit să plătescă comitetul însemnata sumă de

133 fl. 33 cr., cu tōte că 3 învățăceli au fost îngrijit pe socotela fondului jigaiant.

Comitetul a trebuit să se îngrijască până și de spălatul rufelor învățăcelilor, deoarece măestrii — din cauză că învățăcelii pentru a pute merge la școlă părăseseră atelierile de lucru dela 7—9 ore — nu se mai obligă nici unul a îngrijii de spălatul rufelor învățăcelilor, se a-i provedă cu încălțăminte cel puțin. Astfel Comitetul pentru spălatul rufelor învățăcelilor și pentru alte ajutoare ale lor — d. es. stipendii — a cheltuit, precum constată conturile cassei, suma de 201 fl. 40 cr.

Dintre învățăceli au primit stipendii în decursul an. 1889:

a) Dela societatea Transilvania din Bucuresci 13 învățăceli, între cari 3 din Brașov, 6 ceilalți din alte părți ale Ardealului. După meserii sunt: 4 timplari, 3 croitori, 4 cismari, 1 tipograf, 1 tinichigiu.

b) Din fundațiunea generoșilor Mihail și Elisa Stroescu au primit stipendii de câte 50 fl., 40 și 80 fl. în sumă de 180 fl. Stipendiu de 80 fl. a primit un învățăcel mașinist, care s'a obligat prin contract a plăti măestrului pe an suma de 80 fl.

c) Din fundațiunea Andronicu au primit stipendii de câte 30 fl. 8 învățăceli.

d) Dela biserica s-lui Nicolae din Scheiu primesc stipendii de câte 50 fl. 10 învățăceli din această parochia.

e) Dela Asociațiunea transilvană din Sibiu primesc stipendii de câte 25 fl. 4 învățăceli.

(Va urma.)

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”

(Serviciul biurolui de coresp. din Pesta.)

Berlin, 4 Martie. Stöcker a fost ales în Liegen. În Dortmund și Diisburg, unde au cădut democrații socială, s'au provocat mari scandaluri, poliția a fost nevoită să facă întrebuintare de arme și numeroase arestări.

Paris, 4 Martie. În cameră a interelat deputatul Dreyfuss asupra cauzelor pentru care s'a retras din cabinetul ministrul Constans. Ministru-președinte a declarat, că între ceilalți miniștri și între ministrul Constans n'a fost nici o neînțelegere. Ministrul rugă camera să pună la vot cestiunea de încredere. După o dezbateră mai îndelungată, camera primi ordinea de zi, ceea ce însemneză, că camera are încredere în guvern.

Logodnă. D-lui Ioan I. Bobeșiu și D-sora Alexandrina I. Nedelcovici, logodiți. Ploesc. Bucuresci 4 Februarie 1890.

DIVERSE.

Trandafirul la Arabi. Nici o floare nu a fost atât de mult povestită în tradițiunile diferitelor popore, ca trandafirul. Fiind rege al florilor, i se și cade această distincțiune. Etă ce spun Arabii despre densusul: Când se înalță Mohamed la cer, cădură câți-va stropi de sudore de pe fața lui pe pământ și din ei resări trandafirul cel alb. Din sudorile tovarășului său însă, ale lui Gabriel, resări cel roșu, și din sudorile calului, El Burac, pe care călători el dela Mecca la Ierusalim înainte de ridicarea sa la cer, resări cel galben. — Ună scriitor arab povestese, că într-o cetate din India a vedit un trandafir cu foi mari și cu miros imbatător — 67 pe foi a găsit scris cu litere albe următoarele vorbe: „Nici un Dumnezeu nu mai este, afară de Allah, și Mohamed este profetul lui; Abu-Bekr e mare iubitor de adevăr, d' Omar un clevetitor.” Chiar și mugurii, cari nu se deschisera și pe cari îi desfăcu Soyuti — așa se chiamă scriitorul — cuprindeau inscripțiunea aceea. Locuitorii cetății aceleia erau, mai spune Soyuti, păgâni și se închinau la pietrii. Califul El Muttawecil îi plăceau trandafirii mai mult, decât oricelă floare, și

multă vreme se ocupa cu cultivarea și îngrijirea lor. El avea un proverb: „Eu sunt regele Sultanilor și trandafirul e regele florilor. De aceea se și cade să fim prietini buni unul cu altul.” Așa mai povestese și poetul oriental Dschami, că într-o țară a orientului era odată lege, că cel ce aducea unei principese un trandafir, avea dreptul să ceră dela d'nsa ori ce ar fi voit. Mare săraci de trandafir va fi fost de bună seamă prin țera lui Dschami!

Nenorociri în America. Din New-York se scrie, că în Tennessee a erupt o mare furtună, care a pustiit aproape de tot orașul Browsville. Casele orașului, făcute mai tōte din lemn, n'au putut să reziste furtunii și au cădut aproape tōte la pământ îngropându sub ruinele lor o mulțime de locuitori. O asemenea furtună a fost și în partea de mēdă nopte a provinciei Taxis. Pa-gubele cauzate sunt foarte mari. În orașul Santafe furtuna a d'rimat galeria arhitecților, în Gainesville gara și alte 20 de edificii. Din părțile sudice și sud-vestice încă se anunță mari furtuni și esudări.

Se scrie din Mackey, că vaporul „Onetta,” în calea sa dela Brisbane spre Londra, s'a isbit de-o stâncă și sfărâ-mându-se s'a cufundat de tot. Se dăce că 200 de omeni au fost înghițiți de valuri. Dintre călători n'au fost mântuiți decât numai 100 de persoane.

Amic al muncitorilor. Un mare proprietar de stabilimente din America, a lăsat totă averea sa, în sumă de 25.000.000 dolari, drept moștenire funcționarilor și lucrătorilor din stabilimentele sale.

Conservatoriul din Bucuresci. În sala noului palat al Ateneului s'a dat alaltaer concertul vocal și instrumental pentru a 25 aniversare a înființării conservatoriului. M. S. Regele și A. S. Regală principele Ferdinand au asistat la această magnifică serbare. La sosirea M. S. Regelui, orchestra compusă din 56 persoane foști și actuali elevi ai conservatorului cântă imnul național. D. Stefanu Velescu, directorul conservatorului de declamațiune, țină un discurs, arătându progresele făcute de conservator în cei 25 de ani dela înființarea lui. Enumeră artiștii, cari au eșit treptat din conservator de musică și de clamațiune cum sunt: d'sora Teodorini, d. Gabrilescu, Notara, etc.

După terminarea discursului încep concertul, care dura până la orele 4 și jumătate.

Necrologu.

Subscriși cu inima frântă de durere aduc la cunoștința tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților, că iubitul lor soț, tată, moșu, unchi și cumnat Ieronim Albin, fost teolog și jurist absolut, comisar c. r. de cerc și notar, în urma unui morbu greu și îndelungat, împărtășit fiind cu sfințele taine, a repausat în Domnul la 23 Februarie n. 1890, la 10 ore a. m. în al 67-lea an al laboriosei vieți, și al 38-lea al fericitei sale căsătorii. Osămintele defunctului s'au înmormântat în 25 Februarie 1890 st. n. în cimitirul gr. cat. din loc. Fiăi țarina ușor și memoria binecuvântată! — Zlatna 23 Februarie 1890.

Ester Albini n. Mann ca soț, Septimia Piso n. Albini, Maria Mezei n. Albini, Ana Munteanu n. Albini, Fabia V. Popu n. Albini, Iulius V. Albini, notar cercual, Rea Silvia Albini, ca fi și fice. Pompiliu S. Piso, măcelar și proprietar, Ludovic Mezei, sub-dir. fin. reg., Augustin Munteanu avocat, Iuliu Popu, proprietar, ca ginert. Elena Ianca, măr. Albini, ca noră. Sabina, Adelina, Silvia, Septimia, Pompiliu și Liviu Piso; Victor și Maria A. Mezei, Liviu Munteanu, Iulius V. și Valeria E. Albini, ca nepoți. Ion Cismașu, proprietar, Carolina Cismașu n. Manu, cumnat și cumnată. Maria Nascu, Virginia și Ion Cismașu, Victor și Virgil Albini, ca nepoți de frați.

Editor și Redactor responsabil.
Dr. Aurel Mureșlanu.

Cursul pietei Braşov

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Banenote românesce, Argint românesc, Napoleon-d'ori, Lire turcesc, Imperial, Galbini, Seris. fonc., Ruble rusesti, Mărci germane, Discontul.

Cursul la bursa de Viena

Table with 2 columns: Item name and price. Includes Renta de aur, Renta de hârtie, Imprumutul căilor ferate, Amortisarea datoriilor, Bonuri rurale, Losuri din 1860, Acţiunile băncii, Galbeni împărăteşti, Napoleon-d'ori, Mărci 100 imp. germane, Londra 10 Livres sterlinge.

Nru. 1,208-1890.

2-1

Sz. 72-1890 végrh.

PUBLICAŢIUNE

Spre scopul transmutării: 1. A conducerii de apă din curtea şcolii, 2. A conducerii de apă de pe livada Jâncsi dela fabrica de postavă...

Se invită deci toţi întreprinzătorii, ca să ofereze seú pentru toate lucrările la laltă, seú pentru singuratic, aşternându-şi ofertele scripturistice...

Deschiderea comisionară a ofertelor aşternute va avé loc în oficiulul oraşenesc economic în 24 Martie a. c. după prânz la 3 ore.

La ofertă are de a se alătura seú în bani gata, seú în hârtii de valóre unú vadiu de 5% din suma totală...

Braşov, 15 Februarie 1890.

Magistratul oraşenesc.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az Abrudbányai kir. járás-bíróság 307-1882 számú végzése által Ajtai János verespataki lakos végrehajtato javára Almásán Ferencz topánfalvi lakos ellen 156 frt. 28 kr. tőke...

Mely árverésnek a 238-1890 p. sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Tópánfalván községben alperes lakásán leendő eszközzésére 1890-ik évi Márczius hó 11-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg...

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Topánfalván 1890 év február hó 1 napján.

Bosnyák Gergely, kir. bírósági végrehajtó.

Avisu d-lorú abonati!

Rugám pe d-nii abonati ca la reînnoirea prenumeraţiunei se binevoiască a scrie pe cuponul mandatului postalú şi numerii de pe fâşia sub care au primitú diarulú nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, se binevoiască a scrie adresa lámuritu şi se arate şi posta ultimá.

Totodatá facemú cunoscutú tuturorú D-lorú abonati, cá mai avemú din anii trecuti numerii pentru complectarea colectiunilorú „Gazetei“, precum şi câteva întregi colectiuni, pentru cari se potú adresa la subsemnata Administraţiune în casú de trebuinţá.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersulú trenurilorú

pe liniile orientale ale cáii ferate de statú r. u. valabilú din 1 Octomvrie 1889.

Large table with multiple columns showing train routes and fares between cities like Budapest, Braşov, Sibiu, and Cluj. Includes sub-sections for various lines and directions.